

Załącznik

do Uchwały Nr XLV/436/2010
z 8 listopada 2010 r.
Rady Miejskiej w Sulejowie

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W GMINIE SULEJÓW
na lata 2010 - 2015**

Podstawa prawna: art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 ze zmianami)

Sulejów 2010

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I. Uzasadnienie	4
II. Podstawy prawne	6
III. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8
IV. Cele Programu	10
V. Zadania Programu	10
5.1 Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie	10
5.2 Cel 2. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczenie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy	12
5.3 Cel 3. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar przemocy w rodzinie.....	13
5.4 Cel 4. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie	15
5.5 Cel 5. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.....	16
5.6 Cel 6. Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań	17
VI. Przewidywane efekty realizacji Programu	18
VII. Źródła finansowania	18
VIII. Monitorowanie i ewaluacja	19

WPROWADZENIE

Od kilkunastu lat problem przemocy w rodzinie przestał być zjawiskiem skrzętnie ukrywanym. Zafunkcjonował w świadomości społecznej. Często donoszą o aktach przemocy media. Zmianie uległ również wymiar prawny zjawiska. Uregulowane i cokolwiek zaostrzone zostały przepisy dotyczące konsekwencji stosowania przemocy. Wprowadzono w życie ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu. Niezwykle ważna dla rozwiązywania problemu przemocy jest jednak reakcja opinii społecznej, nagłaśnianie aktów przemocy i konsekwentnie prowadzone, zaplanowane i monitorowane działania instytucji, osób i organizacji, zwłaszcza tych, działających lokalnie.

Przemoc jest jednym ze zjawisk społecznych wywołujących negatywne, bolesne i długotrwałe skutki dla osób w nią uwikłanych, zarówno ofiar jak i sprawców, a także świadków czynów dokonywanych często w zaciszu domowym. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że powinny być podejmowane jak najszybsze działania zmierzające do minimalizacji tego zjawiska oraz działania zmierzające do zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy, ale również skuteczności działań nakierowanych na osoby dopuszczające się jej stosowania. Prawidłową efektywność mogą przynieść działania wysoce sprofesjonalizowane i interdyscyplinarne, długofalowe i podejmowane równoległe przez wszystkie służby, w zakresie których leży przeciwdziałanie przemocy.

W gminie Sulejowie działają instytucje, które w swoich zadaniach są zobligowane do działań na rzecz osób i rodzin uwikłanych przemocą domową. Działania te jednak nie są do końca interdyscyplinarne i systemowe, czyli każde z tych działań prowadzone jest w swoim zawężonym zakresie.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba koordynacji i profesjonalizacji tych działań przy wykorzystaniu działających na terenie miasta i pozyskanych do współpracy instytucji i organizacji, które już taką pomoc świadczą. Funkcjonowanie tego systemu polegało będzie na planowej i skoordynowanej współpracy, gdzie działalność każdej z nich będzie elementem szerszego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pogłębianie się kryzysu rodziny wskazuje na konieczność tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obowiązek stworzenia takiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie spoczywa także na samorządach lokalnych.

Na podstawie art. 6 ust. 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 roku Nr 180, poz. 1493) w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie tworzy się System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Sulejów zwany dalej „Programem”.

System ten opisuje zasady działania, strukturę, cele, wymienia instytucje i organizacje włączone do systemu oraz zasady ich działań i współpracy, zasady ewaluacji i monitoringu oraz zadania i kompetencje podmiotów odpowiedzialnych na poziomie gminy za funkcjonowanie Systemu. Zawiera również wystandaryzowaną procedurę postępowania wobec przemocy w rodzinie czyli profesjonalny sposób postępowania z osobą dotkniętą przemocą (w tym z osobą dorosłą i z dzieckiem) oraz sprawcą przemocy (w tym z osobą dorosłą i z dzieckiem).

Przedstawiony System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Sulejów jest jednym z ważniejszych dokumentów określających zadania i wynikające z nich działania, które powinny być realizowane przez samorząd naszego miasta.

I. UZASADNIENIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. - Kodeks karny) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie może być oglądana z różnych perspektyw: prawnej, moralnej, psychologicznej czy społecznej. Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany jest artykuł 207 kodeksu karnego, mówiący o znęcaniu się fizycznym lub psychicznym nad członkiem swojej rodziny lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, albo nad małoletnim lub osobą bezradną. Przemoc w rodzinie jest najczęściej problemem ukrytym. Doświadczają jej nie tylko kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, chore, a czasem także mężczyźni. Przemoc doznana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie.

Przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.

Przemoc psychiczna – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

Zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Wszelkie formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają. Ofiary rzadko doświadczają jednej tylko formy maltretowania. Bywa, że wykorzystywanie seksualne i przemoc fizyczna poprzedzone są przemocą psychiczną, towarzyszy temu też zaniedbanie emocjonalne lub pozbawienie środków do życia. Sprawcy przemocy są bezwzględni – zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

II. PODSTAWY PRAWNE

Niniejszy System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie opracowany został w oparciu o następujące akty prawne:

- *ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r. Nr 180, poz. 1493) – która: określa: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; obliuguje do udzielania pomocy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego, interwencji kryzysowej i wsparcia oraz do ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, zapewnienia, na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;*
- *ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z póź. zm.);*
- *ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm) – która stanowi, że do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów Alkoholowych; w szczególności zadania te m.in. obejmują: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;*
- *ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm) – która:*
  - *jest podstawowym aktem normującym złożoną problematykę pomocy społecznej;*
  - *w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie obliuguje pracownika socjalnego do: wypełnienia formularza „Pomoc Społeczna – Niebieska Karta” stanowiący załącznik do rodzinnego wywiadu środowiskowego, interwencji kryzysowej, którą stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu; celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej; w ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy;*

- *ustawę z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity, Dz. U. z 2001 roku Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami), która reguluje zasady i procedury działania poszczególnych organów władz samorządowych;*
- *ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (tekst jednolity Dz. U. z 2002 roku Nr 7 poz. 58 z późniejszymi zmianami),- która m.in. obliguje Policję do ochrony życia, zdrowia i mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Oznacza to obowiązek ochrony osób słabszych i krzywdzonych; interwencja domowa Policji wobec przemocy w rodzinie polega na sposobach inicjowania i organizowania działań, służących podejmowaniu i przeprowadzaniu przez policjantów interwencji domowej wobec przemocy w rodzinie; taki sposób działań odbywa się pod nazwą „Niebieska Karta”;*
- *ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 1964 roku Nr 9 poz. 59 z późniejszymi zmianami)*
- *ustawa z dnia 7 września 1991r. o Systemie Oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 2004 roku Nr 256 poz. 2572 z późniejszymi zmianami)*
- *Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Działania zawarte w niniejszym Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpisują się w następujące dokumenty strategiczne Gminy Sulejów:*
- *Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii 2008-2015*
- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sulejów na lata 2009 – 2019 ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.*

III. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W celu realizacji w/w zadań w Mieście Sulejów planuje się stworzyć skoordynowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakładający:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powoływany system funkcjonował będzie w oparciu o:

- prace prowadzone metodą zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rozwiązywania konkretnych przypadków przemocy;
- wymianę doświadczeń przedstawicieli różnych instytucji;
- bieżącą wymianę informacji dotyczących przypadków przemocy;
- koordynację działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w mieście;
- uruchomienie grupy wsparcia dla ofiar przemocy;
- uruchomienie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy;
- systemowej pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- działania na rzecz edukacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie skutków przemocy;
- udzielanie wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy;
- promowanie wartości rodzinnych;
- ścisłą współpracę służb, instytucji i organizacji na rzecz rozwiązywania problemu przemocy;
- działania na rzecz pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Systemu:

System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia

świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- 2) jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- 3) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Założenia Systemu:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.
8. Konieczna jest edukacja społeczeństwa oraz przełamywanie mitów i stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie.

System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Sulejów obejmuje instytucje znajdujące się i działające na terenie miasta, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie.

Należą do niego:

- Urząd Miejski w Sulejowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie,
- Placówka Wsparcia Dziennego przy MOPS w Sulejowie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejowie;
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Sulejowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna;

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Sulejowie;
- Szkoła Podstawowa nr 2;
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sulejowie;
- Gimnazjum w Sulejowie;
- Samorządowe Przedszkole w Sulejowie;
- kościoły;
- społeczność lokalna, środowiska i osoby fizyczne oraz instytucje działające na rzecz mieszkańców miasta:

IV. CELE PROGRAMU

CEL STRATEGICZNY:

Systemowe i interdyscyplinarne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Sulejowa.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej oraz ograniczenie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.
3. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.
4. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.
5. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.
6. Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Pomiar zjawiska przemocy w rodzinie w skali miasta	<p>1.1. Zebranie wszelkich dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska. Źródłem informacji będą statystyki Policji, pomocy społecznej, szkół, Przychodni Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz badania ankietowe przeprowadzane wśród mieszkańców miasta</p> <p>1.2 Opracowanie raportu o przemocy w rodzinie na terenie miasta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne • Placówka Wsparcia Dniennego dla Dzieci • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja, • Kościoły,
2.	Przeprowadzenie diagnozy i ustalenie zasobów środowiska lokalnego	2.1. Zebranie informacji na temat działalności instytucji, placówek, świetlicy, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie mapy zasobów środowiska lokalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne • Placówka Wsparcia Dniennego dla Dzieci • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Kościoły,
3.	Opracowanie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na terenie miasta, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania	3.1. Opracowanie ankiet i przeprowadzenie badań	<ul style="list-style-type: none"> • wszyscy realizatorzy Systemu • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

V. ZADANIA PROGRAMU

5.1. Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników, zajęcia pozaszkolne	1.1 Prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych. 1.2 Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym. 1.3 Opracowanie i realizacja innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy – konkurs na szkolne projekty działań zapobiegających oraz przeciwdziałających przemocy i agresji.	<ul style="list-style-type: none"> • przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne • Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2	2.1 Edukacja przedmałżeńska i rodzinna (dla rodziców i dzieci oraz innych członków rodziny)	2.1 Poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem indywidualne i grupowe. 2.2 Kursy i szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piotrkowie Tryb. • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. • Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci • Kościoły
3	2.1 Wspieranie rozwoju i zwiększanie dostępności do nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych i rodzinnych, w tym również w środowisku osoby niepełnosprawnej	3.1 Promowanie mediacji w tym mediacji rodzinnych. 3.2 Warsztaty wychowawcze dotyczące nieagresywnego rozwiązywania konfliktów	<ul style="list-style-type: none"> • Policja, • przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci
4	4. Promowanie Systemu, w tym możliwości otrzymania pomocy przez ofiary i sprawców przemocy (działalność o charakterze edukacyjnym)	4.1 Wydanie informatora, broszur, ulotek dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promowania form pomocy proponowanych przez System i umieszczenie ich w miejscach ogólnie dostępnych, np. w przychodniach, w szkołach, sklepach, urzędach itp. 4.2 Udział w kampaniach społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Urząd Miejski w Sulejowie • wszyscy realizatorzy Systemu
5	5. Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach (prasa lokalna, telewizja, Internet)	5.1 Współpraca z mediami – zamieszczanie w prasie lokalnej informacji o możliwościach uzyskania pomocy. 5.2 Kampanie informacyjne. 5.3 Promowanie zadań realizowanych przez System.	<ul style="list-style-type: none"> • wszyscy realizatorzy Systemu • media.

Adresaci: wszystkie instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do Systemu

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ocena skali przemocy w rodzinie i potrzeb środowiska oraz określenie najpilniejszych zadań,
- wskaźnik z badań ankietowych lub innych badań o charakterze socjologicznym pozwalających na ocenę postaw i kwalifikacji pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na terenie miasta:
  - ilość środowisk zagrożonych przemocą,
  - ilość placówek specjalistycznych,
  - ilość specjalistów ds. rozwiązywania problemów przemocy.

5.2. Cel 2. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz ograniczenie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.

Adresaci: dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, społeczność lokalna

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	1.1 Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu	1.1 Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne. 1.2 Praca socjalna. 1.3 Aktywizacja zawodowa. 1.4 Interwencja kryzysowa. 1.5 Grupy wsparcia. 1.6 Promocja i realizacja systemu „Niebieskiej Karty” i „Niebieskiej Linii”.	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. • Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci • Policja • Kościoły
2.	2. Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	2.1 Odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary. 2.2 Zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną.	• Policja
3.	3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny	3.1 Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą. 3.2 Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy (rodzicielstwo zastępcze lub placówka socjalizacyjna). 3.3 Pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą. 3.4 Tworzenie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy na terenie miasta.	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. • Kościoły • Policja
4.	4. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	Wszystkie zadania katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA i GPPN, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współuzależnionych	<ul style="list-style-type: none"> • realizatorzy zadań GPPiRPA i GPPN • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych,
- liczba dzieci objętych edukacją,
- liczba rodzin objętych działaniami wspierającymi i edukacyjnymi,
- liczba osób dorosłych objętych poradnictwem (liczba porad),
- stała obecność ulotek, plakatów broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej,
- wskaźnik z badań ankietowych lub innych badań o charakterze socjologicznym pozwalających na ocenę stopnia świadomości społecznej.

5.3. Cel 3. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

Adresaci: osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie przemocy

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą,
- liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem,
- liczba interwencji kryzysowych,
- liczba ofiar przemocy, którym udzielono schronienia.

5.4. Cel 4. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Adresaci: sprawcy przemocy.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Działania korekcyjno - edukacyjne	1.1 Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne. 1.2 Terapia. 1.3 Grupa korekcyjno – edukacyjna dla sprawców przemocy. 1.4 Programy w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem - indywidualne i grupowe	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie • Kościoły • Policja,
2.	Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii	Wszystkie zadania z katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA i GPPN, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współuzależnionych	• realizatorzy zadań GPPiRPA i GPPN • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- Ⓢ liczba sprawców objętych działaniami,

Ⓢ liczba powtarzających się incydentów stosowania przemocy wśród sprawców objętych działaniami.

5.5. Cel 5. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Adresaci: wszystkie instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do Systemu

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
	Oddziaływania na osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie, pośrednio lub bezpośrednio, przemocą w rodzinie, w tym organizacje pozarządowe	1.1 Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne, w tym superwizja. 1.2 Podnoszenie kwalifikacji i jakości pracy poprzez szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie • kościoły • wszyscy realizatorzy Systemu

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania;
- liczba placówek udzielających pomocy

5.6. Cel 6. Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

Adresaci: wszystkie instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do Systemu

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Oddziaływanie na społeczność lokalną w celu włączenia jej w system monitorowania zjawisk związanych z występowaniem przemocy	1.1 Wywiady środowiskowe w społecznościach szczególnie zagrożonych przemocą 1.2. Wizyt dzielnicowych	<ul style="list-style-type: none"> • społeczność lokalna z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury (parafie, apteki, Miejski Ośrodek Kultury, etc.) Policja (dzielnicowy) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie
2.	Zbieranie i analiza informacji dotyczących zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy oraz rejestracja faktów przemocy.	2.1. Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – interdyscyplinarna grupa specjalistów, reprezentująca realizatorów Systemu (spotkania nie rzadziej, niż raz na kwartał,	<ul style="list-style-type: none"> • wszyscy realizatorzy Systemu

		<p>przewodniczący koordynator Systemu); cel Zespołu: wymiana informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie i funkcjonowania Systemu, wypracowanie i monitorowanie procedur postępowania.</p> <p>2.2.Opracowywanie i przedstawianie Radzie Miejskiej w Sulejowie rocznego raportu na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań – raport ten będzie narzędziem do ewaluacji Systemu,</p>	
--	--	--	--

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- systematyczna ocena efektów programu oraz dostosowywanie go do lokalnych potrzeb,
- ilość spotkań zespołów interdyscyplinarnych,
- dane zawarte w raportach.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1.Zmiana postaw członków społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
- 2.Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy ofiarom przemocy.
- 4.Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- 5.Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- 6.Opracowanie spójnych procedur działania w sprawie przemocy.
- 7.Usprawnienie współpracy lokalnych instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 8.Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
- 9.Wzrost liczby placówek udzielających pomoc.
- 10.Spadek przypadków przemocy w rodzinie.
- 11.Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

12. Zwiększanie świadomości osób dotkniętych przemocą.
13. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą i świadków przemocy.
14. Usprawnienie systemu ochrony dzieci przed przemocą.
15. Zmiana postaw i zachowań sprawców przemocy.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki finansowe na realizację programu mogą pochodzić:

- z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy (ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie);
- ze środków będących w dyspozycji poszczególnych instytucji i organizacji społecznych
- ze środków pozyskiwanych przez partnerów Systemu ze źródeł zewnętrznych. Finansowanie poszczególnych zadań wymagać będzie corocznego zatwierdzenia i przyjęcia do realizacji przez Radę Miejską w Sulejowie.

VIII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

W celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań Program ten musi być poddawany monitoringowi i ewaluacji.

Ewaluacja i monitoring będą istotnymi elementami oddziaływań i jednocześnie głównymi instrumentami oceny programu, dostarczać będą bowiem aktualnych informacji na temat efektywności podejmowanych działań, pozwalać na ciągłe aktualizowanie nieefektywnych treści, ale pełnić będą również funkcję aktywizacyjną oraz społeczno - polityczną. Ewaluacja i monitoring będą miały znaczenie zarówno dla podmiotów realizujących program, które sprawdzają w ten sposób efektywność działań i skuteczność przyjętych założeń.

Przy realizacji niniejszego Programu podstawowe znaczenie będzie miała skuteczności efektywność podjętych działań. Oznacza to potrzebę ciągłej analizy wdrażania i realizowania zadań, działań i projektów realizowanego programu. Następstwem monitoringu i ewaluacji powinny być decyzje praktyczne dotyczące planowania, tworzenia, korekty realizowanego programu.

Ewaluacja to proces polegający na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi rezultatami a rzeczywistymi.

W zakresie ewaluacji prowadzona będzie również ocena. Oceny realizacji poszczególnych działań programu dokonywać będzie corocznie Rada Miejska w Sulejowie, po przedłożeniu analizy jakościowej i ilościowej z realizacji Programu w oparciu o dane przekazane przez partnerów Systemu. Analiza dokonywana będzie w oparciu o wskaźniki realizacji celów szczegółowych.

Monitoring i ewaluację Programu prowadzi będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie w oparciu o dane instytucji i organizacji, które będą realizować zadania zgodne z wytyczonymi kierunkami programu.

Program będzie systematycznie monitorowany. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie:

- instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie;
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa w zależności od potrzeb. W oparciu o niniejszy program tworzone będą projekty w zakresie realizacji zadań wynikających z celów szczegółowych określonych w rozdziale V.

W trosce o właściwą, kompleksową i efektywną realizację zadań określonych w niniejszym Programie, instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w mieście i powiecie piotrkowskim zadeklarowały chęć współpracy i zawarły koalicję na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Treść porozumienia w sprawie współpracy stanowi załącznik do niniejszego Programu.